

Adnan Žetica

VRIJEDI ZAPISATI

Polovina maja. Vrijedi zapisati.

Kiša pada danima... Na dženazi tri puta pogledamo ka nebu i svaki put u pogledu ostane slika mladog luka koji se njiše na vjetru. Trešnje su crvene, ali fali im sunca u okusu. Proletna hrana na trpezi u jesenskom vremenu.

Čovjek postaje pušač u trenutku dok žvače zalogaj hrane i pomišlja na cigaretu koju će zapaliti poslije obroka.

U Iranu je siromašni pjesnik volio poeziju više od duhana. U pismima na duhanskim listićima slao je uredniku časopisa ispisane grafitnom olovkom svoje pjesme. Nisam „p” od pjesnika.

Ove godine umiru bliski ljudi, sva kafa koja je godinama iz kuće nažalost odlazila vratila se zadnjih nekoliko mjeseci.

Na pregledu dijabetolog dijagnosticira: oči su vam zdrave, ako bude do njih načitat ćete se još. Pjesnikinja tvrdi da se kao djevojčica sakrila u šupu i najela suha mesa, te su njeni mislili kako će izdahnuti.

Rijeke rastu, priroda se zeleni gdje se nikad nije zelenila, biće sijena za hajvana ako bude hore za pokositi.

Druga polovina maja. Vrijedi zapisati.

U proljeće trava naraste, pa nismo smjeli skakati po ledinama. Ako smo trebali, morali smo za roditeljima po njihovim stopama gaziti. I djeca koja su išla po stopama po navici su nastavila, nikad se nisu popela na stožinu i svijet gledala s rukom na čelu kao gusari s jarbola broda.

Mersa, komšinicak koja glasno priča, zove me: vrijedi zapisati i kaže nemoj me u zapis. Žena koja je ukrala tišinu, e može, sviđa joj se opis nje same.

Žena kaže da je voljela pričati, sa mnom uči šutjeti.

Preseljavaju prirodnom smrću na svijet očevi prijatelji, njegova generacija.
Prestali su dolaziti nakon očeve smrti, bili su samo njegovi prijatelji.
Uvijek su me predstavljali u slučajnim susretima s Ahmin mali,
nisam zaslužio svoje ime u njihovom svijetu.

Odlazak na njihove dženaze bio bi, samo, podsjetnik na neiskrena prijateljstva.

Kraj svibnja. Vrijedi zapisati.

Svaki dan padne malo kiše, pa sunce nastavi grijati.
Nema doba dana kad se može čuti tišina.

Tigrasti mačak, odnekud, došao i tukao Sofiju, ozlijedio joj nogu.
Otjerao ga s dva precizna pogotka papučom. Sofija se poslije toga ponaša kao pas.
Slijedi svaki moj korak po avliji i spava ispred ulaznih vrata,
nada se da sam pjesnik laskog sna.

Na dženazi se čovjeku uvukla zmija u džep jakne.
Rođak ubio kraušca dugog, bez pretjerivanja, dva metra.
Uz kuću zmija gamizala prema prozoru, udario je metlom, nestala u obližnjem suhozidu.
Krompir skuplji od kavada, ove godine ostaćemo željni trešanja, ranog hrušta.

Da sam lajfkouč ili mudroser napisao bih – nije važno koliko novca imate u novčaniku
već koliko imate članskih kartica iz biblioteka.

Drugi dan juna. Vrijedi zapisati.

Dani su varljivi, kiša i sunce.
Mučninu uzrokovanu virusom i povišenom temperaturom pokušao sam izbjeći
uzdišući svjež jutarnji zrak s kuhinjskog prozora.
Prihvatim čašu vode i otpijam gutljaj.
Boreći se s mučninom, u glavi se jatile misli o prestanku pušenja.
Izveštaj Centra za liječenje ovisnosti u Mostaru:
U centru se liječilo 55 Bošnjaka, 44 Hrvata, 4 Srba (nije moj tipfeler) i jedan iz reda ostali
(bez h).
Muškaraca je liječeno 99, a žena 5, prosječna životna dob je 44 godine.

Dva dana nakon mučnine zagalamio sam na djecu:
ko je ostavio dopola praznu čašu pored prozora, razbiće se.

Pred prodavnicom srećem starca koji, dok je malo mlađi bio, u redu za čekanje pred laboratorijom za vađenje nalaza pacijente pitao za njihove dijagnoze, prvo navodio uspješne primjere izlječenja, a zatim izgovarao *ali...*

S unukom se drži podruku, samo klimnu glavom kao da se izvinjava što ne smije upitati za zdravlje.

Nema dobrog pekara čiji se odžak nije zapalio i nema pisca koji ima dovoljno prostora za svoje knjige.

Rani hrušt sav propao, kasnog je nešto spašeno, ide jun i pričamo o višnjama.

Juni, prva sedmica. Vrijedi zapisati.

Višnje su crvene, ali bez sunca u sebi.
Vodene ostaju na granama, neobrane.

Ne poštuju starije, ne bi te pustili, čak preko reda se ubacuju, komšija se interesuje kad škola završava zbog učenika koji prave gužvu u pekari za vrijeme pauze za doručak.

Pala je ponovo velika kiša u subotu, krupa tukla dvadesetak minuta.
Žene protiv krupe bace metlu na avliju, preokrenu tepsiju, a u katoličkim mjestima zvono sa zvonika zvoni.

Majka gleda Esmu u jelu i tvrdi – dok ptica preko kuće preleti, dijete ogladni.

Svaki put kad pogledam ka vrhu Velesja, vidim opis.

Nedelja, neradni dan, magla je legla po planini kao ćefin po tabutu.
Ptice poslije kiše cvrkuću na sav glas kao da dozivaju Nekog da podigne ćefin sa nas.

Polovina juna. Vrijedi zapisati.

U Lukavcu učenik propucao nastavnika.
Majka sebi u njedra šapće sure uz moj odlazak na posao.

Zapažam sintagmu, u dnevniku, rijeka ljudi na dženazi.

Jučer je kiša padala cijeli dan, danas do podne,
prekjučer stiga drva za ogrijev, uspjeli smo ih pola ubaciti u šupu.

Podne pločice u školskoj sali u Blagaju su crvene s crnim tačkama, iste kao na balkonu
koji je popođen godinu dana prije mog rođenja.

Mostarke kada žele potvrditi svoju negaciju, ć pretvaraju u č, neću postaje neču.

Gledam emisiju o vrtlarstvu, naš hadžibeg je, u televizoru, hortenzija.

Sutra je dvadeseti. Vrijedi zapisati.

Mahalski rječnik.

Trandati – hodati bez određenog cilja ili bez neke koristi, može se trandati curi, a može
se trandati i u školu.

Picnuti – onaj ko se uredio, izbrijao, obukao najbolju odjeću i obuću s nekom očiglednom
namjerom.

Murnuti – okupati se u hladnoj rijeci, kratko, podrazumjeva kvašenje glave, te brz izlazak
iz vode.

Pohasio – onaj koji se ponaša bahato, umišljeno, ignoriše osobe koje ne bi trebao ignorisati.

Oprijeti – opire se onaj koji se fizički umorio.

Jebo si joj mater – pokvariti neku stvar bez ikakve nade da će ponovo funkcionisati.

Mahalska geografija.

Kuća pri vrhu ulice s velikom avlijom, nikad nezatvorenom kapijom i česmom.

Na avlijskoj česmi student mašinstva pri povratku s predavanja otpije nekoliko gutljaja
vode i nastavi pješčiti kući.

Radnici komunalnog, na kraju svoje rute, operu ruke njihovi dlanovi su čaše, ne žele
peskiniti našu, napiju se i pokvase kosu pa vrat.

Na avlijskoj česmi istrošena gumica, voda curi kap po kap, pa pčele ljeti sa sušom se
iznose zahvaljujući našoj kišnici.

Student postao inženjer pa direktor pa političar, prolazi ne javljajući se, kao da nikad nije
pitaو može li pustiti vodu da oteče i

radnici komunalnog prođu bez pozdrava pretpostavljajući kako me stid poznanstva s
njima.

A pčele ne pozdravljam zbog kolektivne odgovornosti, one dvije što su me u čelo ubole
iznad nosa, heftu oba oka nisam mogao otvoriti.

Sutra je dvadeseti i moja banka odbija rate kredita.

Kraj juna se bliži. Vrijedi zapisati.

Jutros na mostu Begića i Begoviću udes sa smrtnim ishodom.

Jučer udes na putu za Blagaj.

Ljeto je vampir koji pije uzavrelu mladalačku krv.

Prekosutra je Bajram. Jučer su trimeri iz harema sa sabahom budili usnule.

Pred bankom red, stariji ljudi ne vjeruju bankomatima.

Dani su topli, ali noći još daju disati.

U hodniku se ogledalo odlijepilo od drvene površine i palo na pod,

znak nesreće za one koji čvaruju.

Ispilao sam polusuhu šljivu, pazeći na gelere u njoj, da ne nastradam tri desetljeća nakon njenog ranjavanja.

Najplodnija bila u ratnim godinama kad je trebala biti, ali tih par godina zasitio se, za cijeli život, džema od šljiva.

Žena se žali na kostobolju. Muž tvrdi da će to ilovača sve izlječiti.

Na avliji na podne se sudaraju zvuci dvaju ezana.

Vrhovi šipaka se lagano njišu, odnekle lahori vjetrić, cvrčci tiho pjevaju.

Crveni marlboro ima novi dizajn.

Toplije je nego što kažu da jest.

Vrijedi zapisati, uoči Bajrama.

Domaće breskve 7,30 KM, a daleki ananas 4,90 KM.

Žena govori djeci da nemaju pojma koliko su sretni što ne moraju sa sijenom raditi.

S komšijama, za kafom, na Velesju, slažem se kako je to najteži posao na svijetu.

Prevrćati mokro sijeno i sabijati na pojati nogama ubačeno da ga što više stane.

Prašine u nosu, suhog grla i hroptavog disanja na pojati prisjetim se pri nepotrebno dugim govorima političara na školskim takmičenjima.

U našoj porodici muzika nikada nije bila važna, sve dok dedo nije postao alergičan na stihove *baš je lijepo doći u svoju čaršiju lijepo je imati svoju avliju... ko pobjednik se vratiti...* Svađao se s pjevačem dok je prebacivao kanal – ako ti je toliko draga, što si pobjegao, što je nisi branio?

Nena je nakon očeve smrti suze bez zvuka puštala na stihove *kakav Ahmo voda ga odnijela... mila majko, nemoj Ahme kleti...*

Kad je čula verziju iste pjesme bez spominjanja Ahme, u kojoj je Ahmu zamjenio pridjev dragi, ozbiljno se zamjerila s televizorom.

Bajram je sutra, on je narodna svatovska pjesma, radost i tuga, radost zbog onih koji dođu, tuga zbog onih o kojima pišem.

Vrijedi zapisati, zadnji dan juna.

Smokve su velike, lijepe na oči, ali neslatke, ove su godine izraz bez sadržaja, mladići iz teretane.

Majka je žena s dva imena. Jedno ime okujisano na uho, a drugo prijavljeno u opštini. Nikad je nisam nazvao opštinskim imenom.

U redu na šalteru radnica tri puta izgovorila ime, trznula se kad je uz ime rekla i naše prezime.

Baba Dana, kad bi joj došle žene, slala muža da nahrani koke. Nakon pola sata hodanja oko štale, shvatio da nemaju koka.

Moj dedo jednom ranije došao s posla, nena zaprijetila da će se žaliti direktoru fabrike što pušta radnike ranije.

Ne može tako samoupravljanje uspjeti, a ni s Danom kafu na miru popiti.

S neba iznad Stoca ptica je poslala sreću na moju košulju i bermude.

Umre bilo ko u mahali i televizor se četrdeset dana ne pali bez obzira što je Svjetsko u Italiji.

Autolimar zatvara radnju, ne čujemo čekić.

Haljine se ne peru dok pokojnik ili rahmetlija ne prenoći.

Na centru bend pjeva Bibu i Ahmu, na zadnjim stihovima počinje ezan.

Enes voli kolačima davati imena.

U džamijskoj avliji djeca se igraju lovice dok vjernici klanjaju akšam.

Djeca su glasna, klanjači tihi i Bogu je ugodno slušati.